

VEČERNI LIST

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Cena po pošti:
za celo leto . K 50'—
za pol leta . K 25'—
za četrt leta . K 13'—
za 1 mesec . K 4'50
Za Ljubljano mesечно 4'50
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon št. 50

Seja parlamenta.

Sklepčnost dosežena.

LDU Belgrad, 4. marca. Že nekoliko dni se je opazalo v javnosti veliko zanimanje za včerajšnjo sejo začasnega narodnega predstavništva. Davno pred 3. uro popoldne, so bili kuloarji parlamenta polni poslancev. Na vseh straneh se je živahno razpravljalo o političnem položaju in na vsak korak se je čula samo ena beseda »kvorum« (sklepčnost). Poslanci posameznih skupin so razpravljali med seboj in s poslanci drugih skupin. Vsekakor je bila slika današnjega dne ena najživahnijših, kar se jih je doslej doživelo v parlamentu. Tako po tretji uri so se pričele polniti galerije z občinstvom. Tudi diplomatske lože so bile polne ter je bilo v njih videti večje število zastopnikov tujih držav, zlasti mnogo ženskega sveta. Galerije so bile napolnjene in tudi v novinarski loži je bilo toliko časnikov, da so nekateri morali stati. Ob četrti uri so pričeli prihajati poslanci vladnih strank ter zavzemati mesta na posameznih klopih. Od demokratskih poslancev so došli Kosta Timotijević, Niko Radivojevič in Dragotin Pečić. Od socialističnih demokratov je došel Vaša Knežević, od Črnogorcev Daković, Miletič in Marko Matanović. Med sejo je bilo opaziti tudi nastopne poslance demokratsko-socialističnega bloka: Kristana, Angelinoviča, Agatonoviča, Ribarja in Kopača. Ob četrti uri 40 minut je predsednik dr. Draža Pavlovič otvoril sejo. Po prečitani in odobrenju zapisnika zadnje seje se je prešlo na čitanje prošnji in interpelaciji. Poslanec Markovič, Knežič in Edingerju se je opravičila odsotnost. Za tem je predsednik objavil, da ni ustrelni vprašanji in da se prehaja na dnevni red. Poslanec Dragotin Pečić, predsednik Demokratske zajednice je nato zahteval, naj se konstatira število prisotnih poslancev s poimenskimi pozivom. Nato se je razvila živahna debata, katere so se udeležili posl. Ribarac, St. Protič, Stanko Banič in Dragotin Pečić.

Za tem so prešli na štetje poslancev, da bi se dognalo, ali jih je dovolj za določitev dnevnega reda prihodnje seje. Od poslancev Demokratske zajednice je ostal v svrhu kontrole v zbornici samo posl. Radivojevič. Posl. dr. Pošćić je istotako glasoval, ker je izstopil iz Demokratske zajednice. Po izvršenem glasovanju se je dognalo, da je prisotnih 147 poslancev, tako da se more preiti na določitev dnevnega reda prihodnje seje. Zatem se je razvila zelo živahna debata o številu, ki je potrebno za kvorum. Demokrati so trdili, da število ni zadostno, ker je prisotnih samo 147 poslancev ter so trdili, da niso bili v dvorani nekateri, ki so bili šteti, kot na pr. Angelinovič in drugi, in da ni prav, da jih štejejo. V tej debati se je oglasil k besedi tudi ministrski predsednik Stojan Protič, ki je izjavil, da zahteva čas, v katerem živimo, mnogo dela. Ako se ne bo moglo delati potem narodnega predstavništva, potem bo treba konstatirati vzroke, zaradi katerih vlada ne more delati s parlamentom. Glede potrebnega števila za kvorum vprašuje, ali je potrebno, da imamo na podlagi poslovnika srbske narodne skupščine to število in da se držimo tega števila. Pravi, da je bilo v začetku sklenjeno, držati se poslovnika srbske narodne skupščine in zmanjšati število za kvorum. Za prvega ministrovanja je dr. Kramer kot minister za konstituantno predlagal, da se zmanjša kvorum na 80 poslancev, odbor pa je odobril ta predlog, a je zahteval za kvorum 100 poslancev. Ta predlog ni prišel pred narodno predstavništvo, zato noče govoriti več o tem, temveč samo prosi, naj se preide na dnevni red. (Odobranje.)

Poslanec Pečić trdi, da objava rezultata o glasovanju ni točna, ker mora biti za kvorum 149 poslancev, ker ima narodno predstavništvo vseh poslancev 296, tako da je polovica in eden več 149. Predsednik pa je objavil, da je bilo prisotnih samo 147 poslancev, toda poslanca Trajković in Angelinovič nista bila prisotna, tako da manjkajo 4 glasovi do števila 149. Zato nimajo vsi sklepi, ki se sprejmejo s tem številom nobene veljave.

V debati, ki se je razvila, so govorili predsednik dr. Draža Pavlovič, Nasta Petrovič, Protič, Živko Petričič, Timotijević, Bojović in drugi.

Končno je predlagal ministrski predsednik Protič, naj se sprejme nastopni dnevni red za prihodnje seje narodnega predstavništva: 1. deklaracija o zunanjem položaju, 2. proračunska dvanajstina, 3. ratifikacija mirovne pogodbe z Nemčijo, 4. davek na vojne dobičke.

Predsednik dr. Pavlovič je predlagal na to omenjeni dnevni red, ki je bil sprejet od prisotnih poslancev z odobravanjem. Seja se je zaključila ob 6.40, prihodnja seja je v petek dopoldne ob 10.

nih reform. Napovedal je, da se bo poslanska zbornica v kratkem imela baviti z zakonsko predlogo, ki naj razširi polnomoč sindikatov.

LDU Berlin, 3. marca. (Dun KU) Kakor poroča »Berliner Tageblatt« iz Pariza, e vodstvo pariške železničarske organizacije potom časopisja izjavilo, da bo železničarska zveza nemudoma zopet začela stavkati, ako ne bi hotela vlada izpustiti aretiranih železničarjev.

ZUPNIK HLINKA IZPUŠČEN.

LDU Nezamislivo, 3. marca. (ČTU) Preiskovalni sodnik okrožnega sodišča v Olovcu je danes posestil bivšega člana narodne skupščine Andreja Hlinko na gradu Brod. ku pri Nezamislivah in mu je naznanil, da ga izpusti iz zapora, ako se obveže s častno besedo, da se ne bo oddaljil iz Prage. Hlinka je dal častno besedo in je bil na to izpuščen. Namerava se nastaniti v sanatoriju v Podolju pri Prazi.

NEMČIJA IN RUSIJA.

LDU Berlin, 3. marca. (Dun. KU) Odssek narodne skupščine za zunanje stvari je po temeljitim proučevanju odnosov s sovjetsko Rusijo sklenil, 1. da odobri sklep državne vlade, po katerem se imajo pričeti pogajanja z astopnikom sovjetske Rusije glede izmenjave vojnih ujetnikov. 2. Da čimbolj podpira namero gospodarskih in finančnih krogov, odposlali v Rusijo posebno komisijo za proučevanje gospodarskega položaja, ter priporočiti vladi, naj kolikor mogoče gre na roko tej komisiji.

Rdeča internacionala

Socialistični kongres v Strassburgu je z 4330 proti 337 glasovi sklenil, da izstopi iz druge internacionala.

Tekst, ki so ga sprejeli, se glasi: »Kongres smatra za nemogoče, da se zopet upostavi internacionala v okvirju druge internacionala. Zato sklene, da francoska sekcija odstopi. Sodrug Huysman bo obveščen o tem, kot predpisujejo pravila.«

Potem so govorili o novih poteh francoskih socialistov. Zato da se upostavi nova internacionala, je bilo oddanih 2299 glasov. Predlog, da se prikljopijo tretji internacionali, je dobil 1621 glasov in je tedaj propadel.

S tem dejstvom je druga internacionala sploh nehala obstojati. Ruski bolševiki in italijanski socialisti so jo zapustili že prej. Tudi nemški neodvisniki so jo zapustili. Od velikih delavskih organizacij so v nji sedaj samo še angleška delavska stranka in nemški večinski socialisti. (Kje je Kristanova stranka, o tem svetovni listi molče.) Ona tedaj ne združuje več proletarcev vseh držav.

S tem so socialisti na razpotju. Prvo internacionalo je ubila nemško-francoska vojna. 1870/71, druga je poginila ob naslednjih svetovne vojne, tretja internacionala se tudi ne more vzdržati, ker so se ji prikljopili le mali deli v posameznih deželah in ni v stanju združiti vsega socialističnega delavstva. Toda kakšna naj bo ta socialistična internacionala, če ne bi združevala v sebi demokratske, pacifistične demokratske stranke v Angliji in delavcev sovjetske Rusije?

To so skrbi, ki belijo danes glave socialističnim voditeljem na celem svetu. Ko bi »Napreje« ne imel na vratu svojih komunistov, bi morda tudi zinil kako besedo. Tako pa molči in zmerja komuniste. In res, njegovega mnenja socialisti po svetu čisto nič ne pogrešajo.

Toda nam ni za »Napreje«, nam je za delavstvo. Mednarodna organizacija socialistov je na tleh, je razbita na kose. Skoro vsaka dežela si snuje novo internacionalo. Socialna demokracija in druge socialistične organizacije niso več kos nalogam sedanega časa in nalogam bodočnosti. To nas uči žalostna zgodba o polomljeni socialistični internacionali.

Delavstvo bo moralo iskati drugih poti. Rdeča internacionala se razkaja, širi pa se moč krščanske delavske organizacije. Naše delavstvo naj se še tesneje oklene krščanske delavske organizacije, Jugoslov. Strok, Zveze, in po njej krščanske svetovne delavske zveze. Na delo, tovariši!

Politika.

Včeraj se je po dolgem času zopet vršila seja parlamenta. Zanimanje za to prvo sejo je bilo velikansko, ker so Kristanovi socialisti ter liberalni demokrati sklenili, da onemogočijo sklepčnost zbornice. »Stebri države«, kakor se sami nazivljejo, hočejo onemogočiti, da bi zbornica podala izjavo za našo Goriško, Trst in Istro, hočejo preprečiti, da bi parlament sklepal o mirovni pogodbi z Nemčijo, nočejo, da bi parlament sprejel proračun ter da bi se v parlamentu sklenil davek na vojne dobičke.

Vkljub vsem naporom pa so liberalci in socialisti včeraj doživeli poraz. Medtem ko je prejšnja vlada mogla spraviti skupaj le 127 poslancev, se je včerajšnje seje udeležilo 147 poslancev. S tem je bilo doseženo tisto število, ki je potrebno za sklepčnost zbornice. Demokrati in socialisti so bežali iz zbornice, da bi preprečili sklepčnost, a ni šlo. Porazeni so ostali. Zbornica je sklenila skoro soglasno, da se odobri dnevni red sedanje vlade, naj se najprvo razpravlja o našem razmerju z Italijo, o mirovni pogodbi z Nemčijo, o proračunu in o davku na vojne dobičke.

Vemo, da bodo liberalci in socialisti še dalje nasprotovali delu parlamenta. Toda ljudstvo si bo tudi na jasnem, za-

kaj to delajo. Skoro tri četrtine leta so imeli časa dovolj, da uvedejo davek na vojne dobičke, a ga niso, ker se ga boje. Zato je jasno, da tej gospodi tudi sedaj ne diši tak davek, ki bi nekoliko olajšal njihove težke žepe.

Žep je vodilno geslo te kapitalistične gospode. To se je pokazalo tudi včeraj. Ko so poslanci iz vseh krajev, posebno iz Primorske in Dalmacije vrelj v zbornico, da omogočijo izjavo proti laškemu imperializmu, so se voditelji liberalcev in socialistov, posebno Kristan in dr. Kramer, le za hip pokazali v zbornici, da takoj zopet izginejo. Določeno je namreč, da poslanec, ki se sej ne udeležuje, ne dobi plače. To je prav. Za lenuhe nimamo denarja. Zato so se ti gospodje v skrbi za plače pokazali za malo časa v zbornici, da takoj zopet izginejo. Hoteli so pokazati, da hočejo denarja, da pa delati nočejo.

To postopanje liberalcev in socialistov se imenuje politika. In tej politiki naj bi naše ljudstvo še dalje služilo?

Take demokratsko-socialistične politike delavstvo ne bo trpelo ter bo s politiki te vrste obračunalo!

Za kapitaliste proti delavcem.

ODPRTO PISMO

vodstvu socialnodemokratske »Unije« rudarjev v Trbovljah.

V nedeljo 29. februarja 1920 je bil od vodstva Unije v Trbovljah odposlan v Krmelj k pogajanju s podjetiki premogokopa kot zastopnik rudarjev, organiziranih v »Uniji«, tajnik rudarske Unije sodrug Mihevc. Dobil je, kakor je sam izjavil na javnem shodu pri Papežu, od »Unije« natančno navodila, kako naj nastopa pri pogajanjih. Zato delamo za vse, kar je sodrug Mihevc govoril in delal, odgovorno edine le vodstvo »Unije«. Tu naj sledi poročilo.

Na nedeljskem shodu 29. februarja se je sodrug Mihevc kot tajnik in odposlanec »Unije« iz Trbovelj drznil tako goreče za govarjati podjetnike, ko je dokazoval, da bi imelo podjetje v slučaju, ako bi ugodile zahtevam rudarjev, nič manj kakor mesečno 29 tisoč kron primanjkljaja.

Gospod Mihevc, ki v imenu in po naročilu vodstva svoje organizacije drugače rolni kot lev čez naše sovražnike kapitaliste, je po naročilu »Unije« v nedeljo dokazoval, da so ti krvočolni odušaki kapitalisti, kakor jih je odslej vse nazival, sedaj tako pošteni, da s svojo kupčijo niti toliko ne izkupijo za premož, akorav je tako drag, da bi mogli delavce pošteno plačati. Ko so delavci, ki so v resnici od nezadostne prehrane in napornega dela le še kosterjaki, ugovarjali, da od svojih skromnih zahtev ne morejo nič popustiti, jim je sodrug Mihevc zabrusil v obraz — da morajo bolj delati. Delavci so mu seveda dokazali, da se v št. Janžu vestno in pridno dela in da si ne dajo očitati lenobe od nikogar, se je sodrug Mihevc drznil očitati delavcem v obraz, da v Trbovljah producirajo 19 delavcev na dan en vagon premoga, med tem ko pride v št. Janž šele na 40 delavcev en vagon. Nič ni pomagalo, da so delavci protestirali proti tako podlemu sumničenju in izzivanju.

Sodrug Mihevc se je upal tudi javno žaliti delavce s tem, da se ni hotel odstraniti z govorniškega mesta in je javno rekel, da pred navadnim delavcem ne bo pod klop zlezal. Le razsodnosti delavstva se ima zahvaliti, da ni dobil, kar je zaslužil. Delavcem, ki so proslili za besedo, predsednik ni dal besede. Predsednik je bil očitno dogovorjen z Mihevcem, ki se ni hotel umakniti samo zato, da bi se mu posrečilo izzvati kak nered, ki bi mu bil kot pretveza za njegove namene. Ko so mu očitali, da je plačan izdajalec, ki hoče, da bi delavstvo trpelo in bolje delalo za dobiček podjetnikom, se je opetovano skliceval, da on ne sme drugače postopati, kakor po naročilu vodstva »Unije«. Konečno, ko so delavci solidarno vstrajali pri tem, če se jim ne ugodí, da bodo izvajali posledice, je sodrug Mihevc jasno in z vsem povdarkom izjavil

dobesedno to-le: »Sodrugil Svarim Vas, da se prej, kakor kaj ukrenete, dobro premislite, ker štrajk je dvorezen meč, ki ravno tako lahko vreže delavca kot delodajalca«. Na to njegovo izjavo je zavržalo. Delavci so z razočaranjem in ogorčenjem očitali Mihevcu in socialnim demokratom izdajstvo in vse vprek ponavljali njegovo izjavo, da je štrajk dvorezen meč, zdaj, ko bi jim moral služiti kot orožje za izboljšanje. »Ko ste nas vabili v organizacijo, ste nam pa govorili, da je štrajk edino sredstvo v boju zoper kapitaliste.«

Ker je sodrug Mihevc ves svoj nastop opravičeval edino le s tem, da je opetovano javno in s povdankom izjavil, da on ne sme drugače delati, kakor po naročilu vodstva »Unije«, smemo na podlagi tega upravičeno sklepati, da se je vodstvo Unije postavilo v službo kapitalistov, ki hoče na delavstvo tako pritiskati, da bi imeli podjetniki take dobičke, kakor jih sami hočejo, brez ozira na razmere v rudnikih in na položaj delavstva. Zato pozivljamo vodstvo »Unije« v Trbovljah, da nemudoma prekliče vsa sumničenja, ki jih je zabrusil v obraz šentjanskemu delavstvu po naročilu »Unije« sodrug Mihevc v nedeljo 29. februarja 1920 v gostilni pri Papecu v Krmelju.

Zahtevamo, da se uvede nepristranska strokovna komisija na račun krivcev, ki se ima izreči o tem, kdo je kriv, da se producira v Trbovljah na 19 delavcev en vagon premoga v šent Janžu pa na 40 delavcev. Ker ne mislimo delati med delavstvom nobenega sovražstva, pozivljamo vse tiste, ki ste bili razžaljeni po sodruhu Mihevcu, ker je nedolžen, ker je delal po naročilu vodstva »Unije«, da sodrugu Mihevcu in vsem prizadetim iz srca vse odpustite in jim tudi nobene članarine več ne plačujete. Vodstvu »Unije« pa priporočamo, naj sodruga Mihevca pošilja vsak dan na shode, kjer naj tako goreče zagovarja kapitaliste in sumnič, obrekuje, žali in izživa delavce, kakor je to storil po naročilu »Unije« v nedeljo 29. februarja 1920 na javnem shodu v Krmelju.

Šent Janžki rudar.

F. J.

Proti nemoralnosti.

Naša javnost obrača veliko premalo pozornosti na reči, katere se dogajajo: vojaka je precej zadušila tisto občutje, katero je gotove reči obsojalo in jih omejevalo, da niso postale splošno kvarne. Lepe uspehe smo dosegli po naših organizacijah v varstvo naših izseljencev in na pravi poti smo po iniciativi rajnega našega dr. Kreka korakali v varstvo slovenskega dekleta. Nesrečna svetovna morija je vse to delo takorekoč zatrla. Čas prvi strašno hitro naprej, dogodki se menjavajo, da jim komaj slediš, toda dolžnost nam veva, da moramo skrbeti posebno za čast slovenskega dekleta, katero je izpostavljeno velikim nevarnostim, če se poda v mesta.

Te dni sem videl štiri mlada dekleta od 16. do 22. leta v Ljubljani: vse so s kmetov. Mlajši dve sta prišli služiti v Ljubljano, toda padli sta v zanjki zapeljivcev in iskali zaslužka na cesti; starejši dve mladenki sta hčeri premožnih kmetov, kateri delata na gruntih svojih staršev. V gosposki obleki sta se prišli zabavati v Ljubljano in zabavali sta se v družbi mladih gospodov, od katerih ne bo ne eden ne drugi njihov ženin. In veliko, zelo veliko je, žaličob, takih slučajev.

In videl sem izseljenca, kateri se je vrnil s tisočaki iz Amerike domov in zapravljen je v družbi ljubljanskih barab tisočake. In naposled so ga okradli.

Preveč se pijančuje; ne pomaga nič, tudi na tem polju se mora delo pomnožiti po dr. Krekovem zgledu, ker sicer nam pijančevanje naše ljudstvo še bolj pokvari, kakor so ga pokvarile zle posledice naših dni.

V prvi vrsti je pa nujna dolžnost naših krogov in naših organizacij, da opozarjajo dekleta in njihove starše, kakšno je zdaj življenje v mestih, da ne bo še več zla in gorja, kakor ga je že.

Ženske naše organizacije po mestih raj premišljujejo, če so močne in sposobne dovolj, da izvedejo na kolodvorih trajno misijonško službo in sprejemajo v »voje okrilje« dekleta, katera prihajajo v mesta: dobro bi bilo, da bi ženske tudi vlake nadzorovale, kar se je v marsikaterih državah pred vojsko že godilo.

Nekaj se mora stideti, doživimo smo, da obvarujemo naše ljudstvo moravne propalosti v njihovem smislu in uspeh je zagotovljen re vse, kar je zdravo, dela na zdravit: bolnih organov našega ljudstva.

POSVETI V BUDIMPEŠT

LDU Lyon, 3. marca. (Brezlično.) Iz Budimpešte javljajo: V najkrajšem času dopse v Budimpešto francoski pooblaščen minister Douhet, ki bo opravljal v Madžarski posebno misijo. Ostal bo v Budimpešti, dokler se ne podpiše in ratificira mirovna pogodba med Madžarsko in en-

ento ter tako vzpostavijo normalni diplomatski odnosi med Madžarsko in Francijo. Anglijo bo zastopal Hohler, Italijo Cerutti, Zedinjene države pa Sir Granth Smith. V Budimpešti se mude že dalje časa diplomatski zastopniki češkoslovaške in poljske republike ter kraljestva SHS.

Vsem pošteno mislečim jugoslovanskim železničarjem!

Mesto skupnega dela vseh strank, kar bi bilo v sedanjih razmerah neobhodno potrebno, so demokratje in socialisti takoj prve mesece po preobratu začeli s svojo strankarsko gonjo. Razpalili so politične strasti v taki meri, kakor se to dosedaj še nikdar ni opazilo v naši zgodovini. Zelja po neomejeni vladi brez vsake kontrole jih je privedla tako daleč, da so v zasmeš svojim lastnim objavljenim načelom, odstranili edino ljudsko zastopstvo — odgodili so narodno predstavništvo.

V teku teh par mesecev, ko so bili neomejeni vladarji v naši državi, so pokazali vse svoje zmoežnosti, pokazali so svojo pravo barvo, vladali tako, da še par mesecev take vlade in — z Bogom Jugoslavija! Spomnimo se le na nesrečno valutno vprašanje in na naše žalostne prehranjevalne razmere. Projektirane agrarne in volivne reforme, naših nad vse žalostnih financ in famozne trgovinske politike niti ne omenjamo. Niti enega polja ni, kjer bi ne bili ti mogočni vsevedeži doživeli popolni fiasko. Vsaj pa tudi ni čuda. Kateri pametni človek se ni smejal, ko je bral po časopisih, kaj vse so si naprtili ti gospodje na glavo. V svoji gorečnosti, reformirati, je delal kar en minister za drugega: Minister železnice se je peljal v Pariz, reševati naše zavožene finance, mesto, da bi se brugal za prometne neprilike; minister za šume in rude je pa urejeval naše železniško vprašanje, potoval po Nemškem in nakupoval lokomotive. Uspehi seveda ne odgovarjajo popolnoma temu brezglavemu delovanju. Vsi ti ministri so imeli le en cilj pred očmi — izid bližnjih državnozbornih volitev. Ker so vedeli, da je naravnim potom zmaga njihovih strank pri volitvah izključena, so se hoteli do zadnjega obdržati na krmilu in volitve izvesti s silo. V ta namen so razpustili njim neljube občinske zastope, podali se pa tudi na čisto drugo polje, kar bi bilo celo v stari Avstriji nemogoče. Ne politične, stanovske organizacije so začeli razpuščati in njihove voditelje brez vsakega vzroka metati v temnico.

Vsak pošten uslužbenec je ostrmel, ko je čital v časopisih: dr. Benkovič, predsednik društva državnih nameščencev v Zagrebu, in odborniki so bili na ukaz vlade aretirani.

To je tista, toliko hvalisana in razvzpita demokratsko socialistična svoboda.

Da so pri vseh uradih namestili na vodilna in boljša mesta le svoje pripadnike, je samo po sebi umevno. Bog zna, kakor daleč bi še šli ti ljudje v svojem terorizmu, da jih ni obča nezadovoljnost ljudstva odstranila.

Kaj neradi so se ločili od udobnih mest in sedaj v svoji onemoglosti razliva svoj žolč nad S. L. S., katera jim je strašno na potu. Seveda stranka, kateri je nesebično delo za narod glavni smoter, taka stranka ne more biti vseh kapitalistom in takozvanim »proletarcem«. Toda, kje so bili ti gospodje, ko je naš veleum dr. J. Ev. Krek določeval smeri za rešitev našega naroda, ko je dr. Korošec, sedanjí železniški minister, kakor apostol potoval po jugoslovanskih pokrajinah in na javnih shodih vnel ljudstvo za jugoslovansko idejo? Kje so bili ti prosilci demokratije in socialisti, ko si je S. L. S. upala javno nastopiti za pravice Slovanov, ko je bila podana v avstrijskem parlamentu zgodovinska majniška deklaracija. — Tedaj so ti gospodje lepo molčali, če prav do zadnjega lizali našim tlačiteljem. Po preobratu seveda so bili prvi in edini narodnjaki, »sol Jugoslavije«. Pod različnimi imeni so lovili zavedno uslužbenstvo v svoje kroge. Gledali so, da jih dobe v svoja društva, in v početku se jim je deloma res posrečilo. »Zveza jugoslov. železničarjev« je pridobila precej članov, dokler ni začel njen vodja kazati pravo svoje lice. Razpil je po najprvo kot nepolitično društvo, ko je pa mislil, da ima že dovolj trdna tla pod nogami, jo je zavl v demokratski — pardon — narodnosocialistični tabor, in tu »ginjen prevzel ponudeno mu predsedstvo«. In kaj je storila ta »Zveza jug. žel.« za vas, tovariši, ki vas je koristolovstvo par oseb vrglo na Hrvatsko? Vsaj ste bili z malimi izjemami skoro vsi njeni člani. Pustila vas je sramotno na cedilu.

Ravno tako so postopali socialisti. Poglejmo pa krščansko-socialno organizacijo! Resno, smotreno se deluje tu. Prva in edina je bila, ki si je upala na svojih shodih nastopiti za slovenske železničarje: zahtevati vrnitev ljubljanskega ravnateljstva. Edino njeni listi so prijavljali članke o žalostnih razmerah na hrvaških progah, edino njeni dnevnikji so javno ožigosali nesramno delovanje gotovih funkcijonarjev. Demokratski in socialistični listi so pa vsi prav do zadnjega časa previdno molčali, šele po polomu svoje vlade si je upal demokratski list prinesiti notico o neredu na železnicah, socialistični listi pa še naprej dokazujejo, da je imel Kristan prav, ko je razpustil ljubljansko direkcijo.

Hočete li še naprej sodelovati pri organizacijah, ki ne razumejo vaših in narodovih najvitalnejših interesov? — Vsak se mora odločiti, hoče li pri tej ali oni strani sodelovati. Stanovsko nacionalnih društev nam v Jugoslaviji pač ni več treba, zato sta tu »Straža« in pa »Ciril in Metodova družba«. Stanovsko društva se morajo nasloniti na to, ali ono naziranje, in mislimo, da je pač v interesu vsakega, da si izbere njegovim smotrom najbolj odgovarjajočo skupino. In da je to krščansko-socialna, to je brezdvomno.

Ta ima v sebi organizirane vse delavske sloje. Ker le v društvu, ki se vodi v Krekovem duhu, je mogoče pošteno, smotreno, stanovsko delo. In tako organizaciji imajo krščanski socialisti tudi za železničarje, to je »Prometna zveza«.

Znano nam je, da je precej naših somišljenikov organiziranih v nasprotnih društvih. Te pozivljamo, da vstopijo nemudoma v našo organizacijo. Druge, se neorganizirane tovariše pa vabimo, da se v svojem lastnem interesu, čimprej organizirajo v našem društvu, ki si je stavilo nalogo, paziti na to, da se popravijo krivice, prizadete slovenskim železničarjem v dobi demokratsko-socialistične vlade.

»Na delo torej, ker resnobni so dnovi, a delo in trud nam nebo blagoslovil!«

»Prometna zveza«.

Politične novice.

+ Prevalje. (Socialistični bojovníki.) V nedeljo 29. februarja t. l. je imela naša skupina J. S. Z. mesečno zborovanje, katero je bilo združeno s sestankom cestarjev Mežiške doline in Pliberka, kjer smo se prav prijateljsko pogovorili. Socialna demokracija je priromala sedaj pri nas popolnoma v nemčurski tabor. Pobira nemčurje, vse nezadovoljnejše z nezrelo — zeleno Jugoslavijo —, ki škilijo tja čez Dravo in še dalje, kjer, kakor mislijo, jim pečeni piščanci sami letijo v grlo. Tako misli ojačiti svojo stranko, v Pliberku se je z nemčurji združila, da bi mogla ustanoviti rdeči konsum, a vendar ne gre delo naprej, ker še nima zadostil članov. Pri nas na Prevaljah je bil na pustno nedeljo socialističen shod, kjer so različni nemčurji in izdajalci naroda iskali varstva in zavetja pod rdečim plaščem, da bi rdeča garda oprala njihove grehe in krivice, ki so jih prizadeli Slovincem. Najela si je rdeča stranka tudi nemčursko gospo, ki je lansko leto imela posebno veselje s tem, da je jahala belega konjčka, oblečena v belo obleko, po celi Mežiški dolini, vsak dan pričakovala Nemce in ki je za časa prihoda Nemcev sprejela volkswehrovce na prav prijazen slovesen način. Ta gospa hodi sedaj po hišah in agitira za socialistično stranko. Škoda le, da je bil letos pust prekratek, sicer bi gotovo ta gospa zajahala svojega šarca in kot pustna šema obiskovala svoje nemčurske sodruge. Tako bi imela več uspeha in bolj zadovoljila židovske agitatorje rdeče barve. Zavedni Slovinci, ne dajte se od kake pustne šeme zapeljati v rdeči tabor, ampak združite se v naši organizaciji, ki močno napreduje. Le ta išče blagor in srečo ljudstva — medtem ko socialna demokracija ali židarija ali nemškutarija išče le svoje koristi, služi le velekapitalu, katerega njih plačani agitatorji izsesavajo iz ubogega ljudstva!

+ Naši izseljenci na Nemškem. V »Narodni Politiki« poroča dr. J. o mnogih tisočih naših izseljencev, ki delajo v premožnih krakih zapadne Nemčije. Od propada bivše Avstrije so ti ljudje prepuščeni popolnoma sami sebi ozir. raznim zakotnim pisčem, ki jih nezasišano odirajo. Preje je skrbel zanje avstrijski konzul, naša država doslej še ni mislila na te tisoče svojih sinov in hčera. Brez narodnih šol in domačega dušnega pastirja se nam ti ljudje izgubljajo narodno in pravno. Skrajni čas je, da se država spomni teh naših izseljencev in poskrbi, da se čim prej povrnejo domov — kjer ima kruha na tisoče tujcev, ga morajo dobiti pač tudi domači sinovi. V prvi vrsti bi se moral osnovati konzulat v Duisburgu, ki naj bi prevzel vse mate-

rične skrbi za izseljenca. Potem pa naj bi se poslal izseljencem domač duhovnik, ki naj bi stalno ostal pri njih, dokler se ne bi vsi povrnil v domovino. To skrb bi najbolje prevzela ljubljanska škofija, ker je med izseljenci večina Slovincem. — Veseli nas, da se je med Hrvati dvignil ta glas za naše izseljenca na Nemškem. Katoliški Slovinci smo imeli preje z njimi trajne zveze, naši duhovniki so jih večkrat obiskovali in sam ljubljanski knezoškof dr. A. B. Jeglič je prišel k njim in se dalj časa mudil pri njih, izvršujoč duhovnopastirsko službo. Slovenski izseljenci imajo ondi več lepih in močnih organizacij in vemo, da je tamokajše naše ljudstvo v svojem jedru zdravo, celo izvrstno. Tembolj bi bilo želiti, da se ti deli našega naroda čim prej povrnejo nazaj v domovino in se zlijejo s celoto. Zato iz srca pozdravljamo in se pridružujemo gornjemu predlogu dr. J.-a.

+ Čiščenje v ministrstvu za prehrano. Kakor poroča »Tribuna«, je smatrala bivša vlada ministrstvo za prehrano kot ustanovo za »prehrano« svojih varovancev. Natrpala je vanje vse polno svojih ljudi, od katerih tri četrtine sploh niso sposobni za nobeno delo. Ti ljudje morajo sedaj seveda zapuščati svoja topla gnezda. Sploh se je v tem ministrstvu nakopičilo polno nedostatkov in nepravilnosti. Sedanjí minister bo ustanovil posebno komisijo nadzornikov in strokovnjakov, ki bodo nadzorovali vse trgovske posle tega oddelka. — Bivši minister Bukšeg je bil naročil za svoje uradnišvo 300 oblek, ki naj bi jih plačevalo po 260 dinarjev. Obleka je pa tako zanič, da je noben uradnik ne mara. — Kaj bo rekli k temu »Naprejek«?

+ Javni nameščenci v Zagrebu proti bivši vladi. Minolo nedeljo se je vršil v Zagrebu velik javen shod javnih nameščencev, na katerem so razkrinkali krivice in laži, ki jih je proti njim nagomilila prejšnja demokratsko-socialistična vlada samo zato, ker se ni dala uradnišvo slepo izkoristiti v njene strankarsko-politične svrhe. Govorila sta med drugimi dr. Benkovič in Stožir. K sklepu so sprejeli resolucijo, v kateri prosijo sedanjo vlado, naj razveljavi naredbo prejšnje vlade, s katero se je razpustila uradniška zveza, pospeši disciplinarno postopanje radi demokratskega gibanja, in da naj se uvede kazensko postopanje zaradi zlorabe uradne oblasti proti vsem, ki so zakrivilili razne krivice proti uradništvu. Ostro so obsodili tudi pisanje oficijone »Riječi« proti uradništvu. Končno so sklenili, poslati do bana posebno deputacijo, ki naj ga prosi, da na višjem mestu nastopi proti lažem in obrekovanjem dosedanjih oblastnikov, ki so črnil uradnišvo kot nelojalen in državljanski sovražnik; tolači naj popolno in iskreno zvestost in udanost javnih nameščencev Hrvatske in Slavonije do države in narodne dinastije in sporod regentu, da se uradnišvo iskreno priključuje vroči želji zagrebskega prebivalstva, da bi njegovo Visočanstvo čim prej pozdravilo v svoji sredi.

+ Komunisti pri hrvaškem banu. Zbor komunistične omladine v Zagrebu je poslal do bana deputacijo, da se razvzame za zaprte komuniste V. Čopica in tovariše. Ban je objubil, da se bo v stvari takoj izvestil; komunisti, proti katerim obstoje razlogi za sodno postopanje, se nemudoma izroče sodišču, ostali pa takoj izpuste na svobodo.

+ Jugoslavlani na češkem časnikarskem kongresu. 1. t. m. je odpotovalo iz Ljubljane in Zagreba 49 jugoslovanskih časnikarjev na češki časnikarski kongres v Prago, kamor so dospeli 3. t. m. Čehi so jim priredili slovesen in prisrčen sprejem. Vojni minister Klofač se jim je pripeljal do Benclova nasproti. Na praškem kolodvoru so se zbrali k sprejemu ministri Stanek, Habrman in Houdek, poslanik Hribar, praški župan dr. Baxa, zastopniki upravnih in kulturnih korporacij itd. Župan je v svojem pozdravnem govoru naglašal, da so Jugoslavlani najbližji ne le češkemu srcem, ampak tudi češkemu interesom. V imenu češkoslovaške narodne skupščine je pozdravil podpredsednik D'ula, v imenu vlade Stanek. V imenu Jugoslovancev je odgovoril Milan Marjanović. Jugoslovanski časnikarji so se nastanili v hotelu »Zlata Husa«.

+ Volitve na Češkem. Na torkovi se je ministrski svet sklenil, naj minister za notranje zadeve razpiše dne 4. marca volitve za poslansko zbornico in za senat. Volitve bodo dne 18. oziroma 25. aprila.

Dnevne novice.

— Udarjeni Amerikanci. »Jugoslav. Lloyd« piše, kako so med oškodovancev vsled potvorjenih denarnih kolkov v prvi vrsti prizadeti Amerikanci t. i. izseljenci, so se po prevaru vrnili iz Amerike. Zlato činski prekupčevalci denarja so se z avtomobili vozili po vaseh in kupovali od ljud-

dolarje, plačujoč jih s ponarejenimi tisočaki avstrijskega ali ogrskega vira. Na ta način je mnogo izseljencev izgubilo sadove vseh trudapolnih let v Ameriki. Pri tem ne sme ostati. Krivda je na državi, ki svojih državljanov ni znala zaščititi pred goljufi. Zato naj ona trpi posledice in plača državljansko škodo. Sama naj se pa odškoduje s premoženjem vseh tistih, o katerih je dokazano, da so se brez zakonitega dovoljenja pečali z denarnimi kupcijami in pri tem obogatili. Če treba, naj se v to svrhu sklene poseben zakon.

— **Državna posredovalnica za delo.** Pri vseh podružnicah »Drž. posredovalnice za delo« (v Ljubljani, Mariboru in Ptuj) je iskalo v preteklem tednu od 22. do 28. februarja 1920 dela 385 moških in 132 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 153 moških in 94 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 180. — Promet od 1. januarja do 28. februarja 1920 izkazuje 5030 strank in sicer 1687 delodajalcev in 3343 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 1133. — Dela iščejo: dninarji in dninarice (139), peki, mlinarji, mesarji (128), čipkarice (125), zidarji, kovači, ključavničarji (125), pisarniške moči (124), trgovski sodrujci in sodrujke (115), rudarji (105), predil. delavke, slamnarice, natakari in natakariice itd. — V delu se sprejmejo: gozdni delavci, služkinje, kuharice, hlapci, dekle, mizarji, čevljarji, vajenci raznih strok, pletarji, šivilje.

— **Iz državnih gozdov na Gorenjem skem** se baje oddaja les neki trgovski družbi po smešno nizkih cenah, menda m^o okroglo po 60 K. Ker je vodja gozdarskega urada g. dvorni svetnik Rustija, ne moremo verjeti, da bi se tako razmetavala državna last, akoravno spada v oddelek »verski zaklad«. Hvala leži bi bili pa vendar g. dvornemu svetniku, če bi nam on vso zadevo pojasnil in tako storil konec govorici, ki najbrže nima prave podlage. Govori se tudi, da sedi po njegovi zaslugi sedaj v gozdarskem uradu Eckel, čigar nemško-aristokratsko srce in usta, so znana povsod, kjer je služboval. Tudi zato prosimo pojasnila.

— **Zaplenjene svinje.** Belgraj. »Tribuna« poroča: Gdč. Perušič iz Zidanega mosta je v pančevski okolici kupoval svinje in jih plačevala po 8 K pri kilogramu višje, nego je maksimalna cena. Tako sta nedavno kupovala svinje po Bački tudi Hafner in Petrić iz Zagreba. V Dolovu sta kupila 70 komadov svinj in jih plačala po 24—25 K kg žive teže. Okrajni načelnik je svinje zaplenil in uveljadel proti gdč. Perušič postopanje radi podraževanja cen. Ona je priznala, da je hotela svinje izvoziti na Dunaj, kamor je že doslej izvažala. Njen kompanjon je neki uradnik Centralne uprave, ki ji je dobavljal izvoznice in si delil z njo dobiček.

— **Lepa dediščina ministra Kramerja!** Draginja v Zagrebu je zadnje dni splošno narasla pri vseh predmetih. Tudi živila, ki jih donajajo na trg kmetje, so se podražila. Učinek razmerja 1:4?

— **Drvarji.** Zagrebški drvarji so te dni določili ceno za sežaganje in sesekanje enega sežnja drvi na 130—150 K; večina zahteva tudi hrano.

— **Občinske volitve v Zagrebu** se bodo vršile še ta mesec. Sedanji komisar ostane do volitev na svojem mestu.

— **Brezlični telefon.** Berlinski listi poročajo: Zadnje dni je delniška družba »Lorenz« priredila poizkuse za brezlične telefonske pogovore med Berlinom in Karlsborgom na Švedskem, t. j. na daljavo 700 km. Poizkusi so sijajno uspeli. Kakor se poroča iz Moskve, je tamošnja brezlična postaja slišala omenjene pogovore ter jih izvršno razumela. Razdalja med Berlinom in Moskvo znaša 1700 km. (Op. LDU Kakor doznavamo iz verodostojnega vira, je te pogovore prestregla in razumela tudi zagrebška brezlična postaja Grič.)

— **Povišane cene kruha na Dunaju.** Kakor javlja »Korrespondenz Herzog«, se je pri konferenci zastopnikov dunajskih pekarn in zastopnikov pekarskih strokovnih organizacij dne 3. t. m. prečital odlok deželne vlade, ki dovoljuje, da se cena kruha podraži za 28 vinarjev pri hlebcu. V sled tega bo počenši od 7. t. t. m. hlebec kruha stal na Dunaju 5 K 60 vin.

— **Valute na zagrebški borzi** dne 3. marca: dolarji (100) 14.150 K; avstrijske krone (100) 50—54 K; bolg. levi (100) 170 K; carski rublji (100) 200 K; češkoslovaške krone (100) 160 K; 20 kronski zlati (1) 515 K; francoski franki (100) 1050 K; nemške marke (100) 184 K; rumunski lei (100) 210 K; lire (100) 795 K.

C E S T A R I

Ljubljanske novice. — **Ij Dvorski okraj.** Krajevni odbor V. L. S. za dvorski okraj ima danes ob 8. uri zvečer sejo. Dnevni red: Določitev delegatov za shod zaupnikov V. L. S. Sej ase vrši v gostilni pri Panju, Vego-va ulica 10. Pridite vsi in pripeljite še druge s seboj.

Ij Št. Petersko prosvetno društvo ima danes ob pol 8. uri zvečer v društve-

nih prostorih predavanje o ceni, dražnji in valuti.

Ij Cene telečjega in prašičjega mesa. Odbor za določevanje cen za mesto Ljubljano je v seji dne 1. marca 1920 sklenil povišati cene telečjemu in prašičjemu mesu za 2 K, tako da stane sedaj: telečje meso I. vrste K 20, telečje meso II. vrste K 19; prašičje meso I. vrste K 30, prašičje meso II. vrste K 28. Cene slanine ostanejo neizpremenjene. Odbor za določevanje cen je ugotovil te cene po vsestranskem preudarku na podlagi uradnih podatkov. Ker se je pa izkazalo, da s samo določitvijo maksimalnih cen za nadrobno prodajo ni mogoče preprečiti vednega draženja, je odbor sklenil, da ne sme nihče kupovati živih telet po višji ceni kot po K 15 in zaklanjih ne dražje kot K 17. Po izjavi zastopnika mesarske zadruge same je namreč eden glavnih vzrokov trajnemu višanju cen ta, ker si mesarji pri splošnem pomankanju živine v medsebojni konkurenciji draže teleta s tem, da jih preplačujejo, samo da si osigurajo blago. S tem, da se je določila nakupna cena živih in zaklanjih telet, je preprečen vsak konkurenčni boj. Da bi vsled tega izostalo meso na trgu, se ni bati, ker živinorejec gotovo ne bo zadrževal telet, ko bo uvidel, da pri enotnih nakupnih cenah ni mogoče doseči višjega izkupička. Prestopki se bodo kaznovali z zaporom do enega meseca in z zapadom blaga, če se ponavljajo, pa tudi z izgubo pravice do obrta.

Ij Boj proti nemoralnosti. Revirni nadzornik g. Habe je kaznoval 16letno Katarino L. in 17letno Antonijo Č. zaradi vlaganja vsako na sedem dni zapora. Dalje je bila zasačena v nekem hotelu četvorica. Frančiška J., 23 let stara, Marija L., 22 let stara, s kavalirjema Jeanom P. iz Kamnika in Karla N. iz Ljubljane. Radi nedovoljenega shajanja sta bili dami: hčerki večjih kmetov na Dolenjskem v gosposkih oblekah, a žuljavih rok obsojeni na 24. kavalirja pa na 48 ur policijskega zapora. Jeanu P. je pa rekel: »Vas si bom pa še natančneje ogledal, ker ste zapleteni v zadevo nekega Kolača.« Preiskava v zadevi Perko-Kolača se torej nadaljuje.

Ij Tihotapec in verižnik pred poroto. Anton Kastrin tihotapi in veriži. V noči na 18. avgusta 1919 je vzel na Vrhniki radi svojega dobička brez dovoljenja Francetu Tršarju kobilu, vredno 10.000 kron, katero je iztihotapil čez demarkacijsko črto v Logatec, kjer so jo pa zaplenili italijanski karabinjeri in jo Tršarju vrnili. V Trstu je bil Kastrin obsojen zato v 4 mesece ječe in je kazen prešel, toda ta kaznen v inozemstvu mu nič ne šteje in se mora po postavi pred našim sodiščem odločiti, pač pa se mu od inozemskega sodišča prisojeni zapor uračuni v kazen.

Senatu predseduje nadsvetnik Einspieler in svetnik Rekar, perovodja je g. dr. Krivic; obtožbo zastopa državni pravdnik dr. Modic, Kastrina zagovarja dr. Josip Sajovic. »Ali ste kriv?« vpraša gosp. nadsvetnik Vedernjak obtoženca. »Ne, nisem,« odgovori Kastrin, kateri nato zelo gostobesedno in predrzno nastopajoč pripoveduje: »Vojak sem bil; ko sem prišel od vojakov domov, sem tihotapil sem in tja; enkrat so me v Trstu zaprli. Tršanove kobile nisem ukradel; dal mi jo je marveč neki po imenu mi neznani Gorican, kateri mi je obljubil 500 lir, če konja prodam.« — »Ali ste imeli pravico, živinski potni list?« ga vpraša prvomestnik. — »Saj tam ni potreben.« — Prvomestnik: »Seveda, tam se vse pokradeno kupi.« Kastrin potrdi, da je bil v Trstu zaprt. »In zdaj ste nazaj prišli, da zopet tihotapite?« — »Domov sem prišel.« Nadsvetnik Vedernjak: »Tam pri Vas nimate zdaj nobene vesti: vse vsprek se krade in tihotapi.« — »Za tihotapca je potrebno, da ima nekaj grošev.« — »Tihotapil sem za druge proti plačilu.« — »Ali ste samo blago nosili in živino gonili?« — »Nosil sem samo blago.« — Dr. Modic: »To kobilu ste že gnali čez mejo.« — Franc Tršar kot pričča zaslisan izpove, da mu je bila kobilu popolnoma ukradena; sled je kazala proti meji. Čez več tednov sem dobil obvestilo, da je kobilu v Logatec, moji ženi, ki je šla tja, je neli posestnik povedal, da je tudi njemu hotel Kastrin konja ukrasti. Po 3 lire na dan sem moral plačati za kobilu: 60 lir me je stalo. V Logatec so ponujali Italijani za kobilu 20.000 kron. Nadsvetnik Vedernjak: »Kaj pa Kastrin dela?« — »Največji »kontrobar« je.« — »Trikrat je hotel k Mačku Kastrin vlomiti, da bi kobilu zopet odgnal; Maček je namreč mojo kobilu poznal.« — Dr. Modic: »Ali je poznal Kastrin Vašo kobilu?« — »Poznal jo je, prav dobro jo je poznal.«

Porotniki so odgovorili na prvo stavljeno vprašanje s štirimi glasovi »da« in s osmimi »ne«. Drugo stavljeno vprašanje so potrdili. Dobil je šest mesecev ječe in mora plačati 360 K onemu, ki ga je okradel.

Ij Nepoboljšljiva tatca je v Malem Otoku pri Postojni rojena Neža Vilhar, katera je bila zavoljo tatvine že dvakrat kaznovana. Kljub temu je kradla naprej in je bila pravomočno obtožena 25. oktobra 1918, razpravo je pa onemogočila, ker je bivala v zasedenem ozemlju. Dne 21. novembra 1919 je prišla v Ljubljano k Aloj-

ziji Milerjevi, kateri je ukradla v stanovanju 200.000 K. S fanti je zapravljala; v Nižemdelu, blizu demarkacijske črte so jo pa orožniki aretirali; nekaj denarja se je dobilo nazaj, toda imeti bi morala še okrog 10.000 K, pravi pa, da je dala ostanek dve-ma fantoma, katerih noče imenovati.

Ij Hvaležni porotniki. Danes se je po izrebanju porotnikov zahvalil prvomestnik sodišča porotnikom za njihovo sodelovanje in jim rekel: »Tisti, kateri bi želeli, da sede zopet v bodočem zasedanju, naj se v pisarni zglase.« — »Hvala lepa,« so odgovorili porotniki, kateri so bili v tem zasedanju posebno do tatov zelo milostni.

Ij Podkupovanje. Dominik Novak je prišel dne 3. marca t. l. na dom k revirnemu nadzorniku Habetu, da bi govoril z njim v neki uradni zadevi; g. Habe ga je napotil v urad, kamor je tudi prišel in izročil g. Habetu pismo s prošnjo, da naj pospeši rešitev njegove prošnje za koncesijo; pismu je pa bil priložen 100 kronski bankovec z očitnim namenom referenta podkupiti. Gospod Habe je zadevo precej naznanil državnemu pravdnikstvu.

Ij Stanovanjska beda in vojaška oblast. V poučenih krogih se trdi, da namerava vojaška oblast postaviti več barak, ker se upa tako po zgledu v potresni dobi nekoliko odpomoči stanovanjski bedi.

Ij Tatvine osumljen je Vojteh Renner iz Kolina na Češkem; ukradel je baje gospej Ivani Kušarjevi siv sweater in belo srajco.

Ij Sod je bil ukraden trgovcu Viktorju Jeločniku v Rožni dolini.

Ij Nov cenik za dimnikarska dela v Ljubljani je bil odobren od tukajšnjega oddelka ministrstva trgovine in industrije. Vsi ljubljanski hišni posestniki se pozivljajo, da si nabavijo ta cenik, ki stane 50 vin. in pa dimnikarski red, cena 1 K — Vse to je dobiti v mestnem ekspeditu. Mestni trg 27/III.

Krekova prosveta.

V nedeljo 29. febr. t. l. je imela Krekova prosveta, največje žensko društvo v Sloveniji, svoj redni občni zbor v knjižnici Jugoslov. tiskarne. Precej obsežno dvorano so članice napolnile do zadnjega kotička. Občni zbor je otvoril vokal Krekove prosvete, stajni vokal »Jugosl. Cegnar, ki je omenjal, da je društvo po 25 letih svojega obstoja razraslo v slovanje iz tobačne tovarne čez celo Ljubljano in kakor upamo, bo kmalu razraslo svoja krila čez celo Slovenijo kot matica vseh ženskih delavskih društev. Lansko leto so se ustanovili v trije odseki, in sicer: Zveza delavk, Zveza služkinj ter Zveza uradnic in trgov. nastavljenk. Vse tri zveze se zelo živahno gibljejo, posebno najmočnejša, Zveza služkinj, je dosegla s svojim odločnim nastopom mnogo za zboljšanje položaja služkinj. Danes se cela javnost — tudi v nasprotnem taboru — zanima za vprašanje služkinj in to je zaslug Zveze služkinj. Končno želi g. voditelj, da bi se Krekova prosveta še bolj razvila posebno v sedanjem času, ko stopa na plan ženska volilna pravica.

Nato so sledila razna poročila. Društvena tajnica Anica Zalar je poročala o društvenem delu v preteklem letu, blagajničarka Ana Srakar o blagajniškem stanju, pri čemer je opomnila, naj bi se pebiranje članarine natančno uredilo, ker ima društvo velike stroške, glede dohodkov pa je navezano samo na članarino, za knjižnico je poročala Fani Videmšek, pri čemer je izrazila željo, da bi se štivilo knjig v knjižnici pomnožilo in da bi društvo posvetilo knjižnici največjo skrb. Nato so sledila poročila posameznih Zvez. Za Zvezo služkinj je poročala njena predsednica Helena Jeretina, za Zvezo uradnic in trg. nastavljenk njena tajnica Minka Tomažič, za Zvezo delavk namesto zadržane g. Ursule Katauer voditelj Zveze g. Fr. Zabret. Vsa poročila so članice z odobravanjem vzele na znanje.

Nato je prečital g. Fr. Zabret nova pravila kot predlog društvenega odbora in utemeljil potrebo, da se že 25 let stara pravila sedanjim razmeram primerno preuredi. Nova pravila so bila soglasno sprejeta.

Volilo se je že po novih društvenih pravilih. In sicer je bil zvoljen za voditelja g. Janko Cegnar, za predsednico Fani Videmšek, ki se je v prisrčnem nagovoru zahvalila za izkazano ji zaupanje ter pozvala vse članice na živahno in smotreno društveno delo.

Prejšnji dolgoletni in nadvse marljivi predsednik Katarini Bahar, ki je radi slabega zdravja nadaljnjo izvolitev odklonila, je izrekel občni zbor najpristranejšo zahvalo z željo, da bi svojo naklonjenost do društva še nadalje obdržala. Ker se društvo zaveda njenih izrednih zaslug za Krekovo prosveto, zato jo je občni zbor soglasno izvolil za svojo prvo častno članico.

Novi društveni odbor tvorijo predsednica, zastopnice posameznih Zvez (po štiri), posa. ezni krožkov (po eno) in vsi voditelji.

Takoj po občnem zboru se je vršila društvena seja, v kateri se je najpreje konstatiral novi odbor, in sicer so bile po društvenih pravilih določene za podpredsednice predsednice posameznih Zvez. Za I. podpredsednico Ursula Katauer (kot najstarejša), za II. podpredsednico Jožica Ašič in za III. Helena Jeretina (kot najmlajša). Kot voditelj vamestnik je bil imenovan g. stolni vikar Matija Škerbec, za tajnico je bila izvoljena Tomčka Vider, za blagajničarko Ana Srakar.

V nadaljnjem posvetovanju se je tudi sklenilo, da se privzame »Večerni list«, in sicer tedenska izdaja (četrtkova) kot društveno glasilo. Zato naj se po možnosti vsaka članica naroči na tedensko izdajo »Večernega lista« (1 K mesečno).

Prihodnja seja osrednjega odbora se bo vršila v nedeljo 7. t. m. ob 6. uri zvečer v društvenih prostorih.

Prihodnjo nedeljo ob pol 6. uri bo društveno predavanje v društvenih prostorih.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

Gameljine. Sestanek krščansko mislečega delavstva se vrši danes ob 7. uri zvečer. Vabljeni ste vsi, ki čutite potrebo stanovske organizacije. Živimo v času, ko more le skupnost kaj pomejiti.

Maribor. Da je tudi tukajšnja skupina J. S. Z., katera je pričela delovati na spomlad preteklega leta, dobro in marljivo delovala, je bilo razvidno iz poročila odbora ob priliki občnega zbora, ki se je vršil v nedeljo 18. januarja. Iz poročila tajnika je bilo posneti, da je skupina vsestransko delovala. Priredila je okrog deset zborovanj, dva dobro uspela izleta, dve gledališki predstavi itd. Pa tudi v drugem oziru, v službenih in gospodarskih stvareh, se je pomagalo članom. Število članov je naraslo na res častno število, tako da bo mariborska skupina skoraj ena izmed največjih. Vseled prizadevanja tukajšnje skupine se je ustanovila mesca junija l. l. skupina železničarjev v Studencih pri Mariboru. Tudi poročilo blagajnika je bilo povoljno ter izkazuje preostanek v blagajni. Novoizvoljeni odbor pa nam je poročal, da se bo v tem letu delovanje še bolj pomnožilo, da bo rastla naša edina prava delavska organizacija in se množilo število delavstva, zbranega pod zastavo J. S. Z.

Maribor. Vsem članom oziroma članicam Jugosl. strokovne zveze ali Delavske zveze se tem potom naznanja, da se lahko članarina vplačuje vsako nedeljo dopoldne od 10. do 12. ure in popoldne od 4. do 6. ure zvečer. Ob delavskih pa vsak večer od 6. ure naprej, in sicer v društvenih prostorih, Flosarska ulica št. 4., blizu Cirilove tiskarne. Ravnotam dobe člani vsakovrstna pojasnila, oziroma se jim v raznih stvareh pomaga ali dobe potrebna navodila. Tam se naj zgledajo tudi novodošli delavci, vajenci, služkinje itd. Po možnosti se bo vsakemu pomagal.

Krčevina-Lajteršberk. Vodstvo skupine naznanja vsem članom, da so uradne ure vsako drugo nedeljo v mesecu, in sicer v društveni sobi v frančiškanskem samostanu od 9. do 11. ure dopoldne. Vsi se pa opozarjajo, naj redno plačujejo članarino, da ne bo nepotrebnega dela in morebitnih neprilik v slučajih podpore. Ravnotam se lahko prigrasijo ob omenjenih urah tisti, ki žele pristopiti k J. S. Z. ali pa D. Z.

Krčevina-Lajteršberk. V nedeljo dne 29. svečana 1920 popoldne ob 4. uri se je vršil v šoli občni zbor tukajšnje skupine J. S. Z. Iz poročila tajnika in blagajnice je bilo razvidno, da je skupina navzlic kratki dobi, odkar obstoja in raznih drugih težkoč dobro napredovala in da šteje že lepo število članov. Po poročilu tajnika in blagajnice se je izvolil nov odbor, ki se je sledeče sestavljal: predsednik tov. Mesarič M., podpredsednik tov. Požanko E., tajnik tov. Robinšek F., blagajničarka tov. Greiner K.; odbornikom: tov. Repina H., Žižek K. in p. Gabrijel ter tovarišici Momiter Frančiška in Kubeč Jožefa. Pregledovalcem računov tov. Lubej M. in Serp Fr. Zaupnikom tov. Kodrič J. in tov. Črepinko M. Po občnem zboru se je vršil delavski shod, na katerem je poročal tov. Krepek o sedanjem političnem položaju in opisal način vladanja bivše dem.-soc. vlade, ki so jo vedno hvalili kot ljudsko, v resnici pa je bila proti ljudstvu, in od katere ni imelo delavstvo prav nobene dobrote, pač pa nam je pripomogla do neznozne draginje, katera ravno najbolj tlačijo ubogega delavca.

Delavska zveza.

Maribor. Delavska zveza za Maribor in okolico sklicuje v nedeljo dne 7. sušca 1920 veliko zborovanje katoliškega delavskega ženstva. Shod se vrši popoldne ob 4. uri v dvorani JSZ v Flosarski ulici 4. Na shodu bo poročala govornica iz Ljubljane.

Bohinjska Srednja vas. Shod »Delavske zveze« se vrši pri nas v nedeljo 7. mar.

ca 1920. Vabimo vse somišljenike, da se v obilnem številu udeležijo tega shoda. Obenem bomo ustanovili krajevno skupino »Delavske zveze«. Delavci! Vsi v »Delavsko-zvezo«, politično organizacijo krščansko-socialnega delavstva!

Tržič. V nedeljo 7. marca ustanovimo pri nas krajevno skupino delavske politične organizacije »Delavske zveze«. Ob tej priliki se vrši javen shod »Delavske zveze«. Poroča tov. Kremžar iz Ljubljane.

Tobačno delavstvo.

Ustanovitev tobačne zveze JSZ. V petek 27. februarja se je vršila pomembna seja tobačnega delavstva v Ljubljani ob 5. uri popoldne v prostorih šentjakobske prosvete. Potem, ko je seja odobrila spomenico delavskih zahtev, odposlana na upravo monopolov v Beligrad, se je soglasno sprejel predlog, zaradi katerega se je seja sesla, da se sklepom današnje seje smatra že na več shodih zahtevana ustanovitev »Zveze tobačnega delavstva« za vso Jugoslavijo. V zvezo vstopi vse strokovno organizirano delavstvo tobačnih tovarov v državi SHS, ki stoji na istih načelih stanovske in družabne rešitve kot »Jugoslovanska Strokovna Zveza«. V osrednji odbor imenujejo vse istomisleče organizacije vseh jugoslovanskih tobačnih tovarov svoje zastopnike. Zveza je delo »Jugoslovanske Strokovne Zveze«. Pismena obvestila in prošnje za pojasnila je naslavljati na osrednjo pisarno »Jugoslovanske Strokovne Zveze«, odelek »Zveza tobačnega delavstva JSZ« — Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

Rdeče hinavstvo. Travo sliši rasti socialdemokratski »Delavec«, ki piše v zadnji številki, da njegova rdeča organizacija venomer raste. Če bi bilo res, da bi rdeča organizacija rasla že toliko časa in venomer, bi naše že nikjer ne bilo. Tako pa se prav dobro počutimo, in velika večina tobačnega delavstva se drži svoje krščanske organizacije, ki je za tobačno delavstvo delala, ko se sedanjim rdečim prerokom še sanjalo ni, da je na svetu sploh kaka delavska organizacija. Ker sta se dve socialistični zaupnici zadnje čase tako spozabili, da sta proti krščanskim delavkam pokazali pravo barvo, hoče »Delavec« sedaj vse to utajiti. Mi pa pravimo: Resnica je, da je Angela Kramar izjavila, naj se križ odstrani iz šole. Če sedaj »Delavec« to taji, je znamenje hinavske strahopetnosti. — Dalje taji »Delavec«, da bi bila Alojzija roj. Kapelj na nesramen način žalila Marijo. Pravi, da ona o tem ničesar ne ve, ker ima vse polno drugih skrbi. — Ali res misli rdeča gospoda, da nas bo za norce imela? Priče so na razpolago, da je Alojzija rojena Kapelj javno in glasno primerjala Marijo z nesramnimi ženskami. Ko so jo tovarišice svarile, naj nikar tako ne govori, je odgovorila: »Saj je res takole! To je resnica! Zakaj skrivate to resnico, rdeči vojskovodje? Zato, ker se bojite, da bi izpregledali še tisti, ki so pri vas? Socialna demokracija je protikrščanska v svojem bistvu. Če ona med delavstvom to taji, je to dokaz, da ni le brezverska, marveč tudi hinavska in lažljiva. S tako organizacijo pa mi ne pojdemo! Ostanite vi pri svojem belgrajskem Savezu, mi pa ostanemo v »Zvezi jugoslovanskega krščanskega tobačnega delavstva« s sedežem v Ljubljani!

Železničar.

»Prometna zveza«.

Sestanka, ki se je vršil preteklo nedeljo v knjižnici Jugoslovanske tiskarne se je udeležilo okrog 20 zaupnikov. Sestanek je bil posvečen reorganizaciji »Prometne zveze«. Viden znak je, da se ni izgnila iz spomina železničarjev organizacija krščansko mislečih železničarjev »Prometna zveza«.

Občni zbor »Prometne zveze«, organizacije krščansko mislečih železničarjev, se vrši na praznik dne 25. t. m. ob 10. uri popoldne v knjižnici Jugoslovanske tiskarne, III. nadstropje. Dnevni red: 1. Poročilo pripravljalnega odbora, 2. poročilo starega odbora o delovanju leta 1919. Volitev odbora. Slučajnosti. Pripravljalni odbor.

Seja pripravljalnega odbora »Prometne zveze« se vrši v soboto ob 3. uri popoldne in v nedeljo ob 10. uri popoldne. Vabljeni so vsi prizadeti, da se zanesljivo udeležijo.

Pripravljalni odbor »Prometne zveze« naznanja tem potom vsem tovarišem in članom, da se nahaja začasna pisarna »Prometne zveze« v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstropje. Uradne ure vsaki dan od 3.—4. ure popoldan. Vsi dopisi se naj pošiljajo in naslovljajo na naslov: Prometna Zveza, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje. Pripravljalni odbor.

Rudar.

Št. Janž. Dovolite, da se tudi mi enkrat ogasimo v »Večernem listu«, glasilo krščansko-socialne delavske organizacije. Preteklo nedeljo se je vršil pri nas shod socialdemokratske organizacije. Poročal je rudarjem sodrug Mihevc. Shod je imel

stanovski značaj. Šlo je za gmojni položaj rudarjev. Posebno vneto je pripovedoval sodrug Mihevc, ako delavstvo ne popusti od svojih zahtev, da bo imela družba vsak mesec primanjkljaja 29 tisoč kron. Bilo je precej burno. Delavstvo, ko je videlo gorečnost zastopnikov do podjetja, mu je začelo očitati izdajstvo. Opiral se je napoved na to, da producira v Trbovljah 19 delavcev dnevno 1 vagon premoga, v št. Janžu oziroma na Karmelju pa 40 delavcev komaj en vagon dnevno. Pri tem sodrug Mihevc gotovo ni pomislil, da nista dva rova enaka in tudi ne povsod enake okolščine, kar igra pri tem pa tudi precejšnja vloga. Drugič se pa smatra Trbovlje še zmiraj kot prvovrsten premogovnik. Ko je videl, kako je razburil duhove, je pričel zavijati, delati vzroke na vse strani. Zašel je tudi na vlado, češ naj ja ne štrajkajo, ker od sedanje vlade ne morejo pričakovati nič dobrega. Sedanja vlada bo šla z vso gotovostjo na roke podjetju. Tako torej. Potem bo moral gotovo v prihodnjem kandidirati sodrug Mihevc, bomo videli, kako bo prijel podjetnike, ko se že sedaj tako boji, da bi ne prišli na beraško palico. Ampak takim tičkom ljudje verjamejo samo dokler prave barve ne pokažejo, ko enkrat pa pride do tega, potem je pa njih slave konec. Preteklost nas uči. Šentjanski rudarji si bodo pa že zapomnili nedeljski shod, na katerem se jim je tudi pokazala svoboda, ko na zahtevo niso dobili besede, da bi lahko izrazili svoje mnenje. Tako je prav, le tako naprej. Kmalu na svidenje!

Usnjar.

Zveza usnjarskega delavstva J. S. Z. je imela v torek 2. marca pogajanje za ureditev mezde usnjarskega delavstva v Tržiču. Pogajanje se je vršilo dopoldne in popoldne. Delavstvo je zahtevalo 30% povišek.

Pogajanja tržiške organizacije. Zveza usnjarskega delavstva J. S. Z. je imela v torek 2. marca pogajanje za ureditev mezde usnjarskega delavstva v Tržiču. Pogajanje se je vršilo v Ljubljani na temelju spomenice, ki jo je vložila zveza usnjarskega delavstva J. S. Z. na zvezo industrijev. Zahteve so bile sledeče: 1. V splošnem 30% povišek na skupne plače v akordnem delu. 2. Draginjske doklade za družinske člane: za ženo tedensko 24 kron, za otroke 15 kron, za starše 15 K. 3. 14 dnevni plačani dopust. 4. Povišek velja s 1. januarjem. Tovarnarji so bili pripravljeni, ustreči za 20% poviška, 2 K dnevne draginjske doklade za nepreskrbljene družinske člane in da dobi obloleli delavec po predpisu bivše avstrijske uredbe 1. teden 2 tretjini svoje plače. — Delavci so znižali svoje zahteve na 25%. Pogajanje je trajalo dopoldne in popoldne, ne da bi se dosegel sporazum. V soboto 6. t. m. sporoče delavski zastopniki nadaljne ukrepe svojih organizacij zvezi industrijev. Zvezo usnjarskega delavstva J. S. Z. sta zastopala Slapar in Kogoj ter gospod tajnik Jugoslov. Strok. Zveze. Navzoči so bili tudi štirje zastopniki socialističnega delavstva in popoldne še eden iz Ljubljane.

Pollakova tovarna v Ljubljani. Danes ob 5. uri popoldne ima skupina J. S. Z. Pollakove tovarne sestanek. Člani, udeležite se sestanka polnoštevilno! — Odbor.

Tržič. Slabo se je nedavno godilo v tovarni Kozina jako zagrizenemu rdečkarju Brejla po imenu. Češki priseljensec jako grdo postopa z žensstvom v tovarni. Za malenkosti ga psuje in zmerja. Ko je zopet kazal na ta način svojo oliko, so ga obstopili delavci in malo je manjkalo, da ni frčal skozi vrata. Rešil ga je to pot ravnatelj tovarne. Je pa splošna zahteva delavstva, da se ta človek čimprej odstrani iz tovarne. Mi delavci smo ljudje in najmanj, kar moramo zahtevati, je to, da se z nami postopa človeško in ne živalsko. Razumete g. Brejla?

Kovinar.

Sava—Jesenice. Občni zbor skupine Sava—Jesenice, »Zveze kovinarjev«, se je vršil dne 26. februarja 1920. Občnega zbora so se udeležili člani v polnem številu. Predsednik tov. Bertonec je otvoril občni zbor in konstatiral sklepčnost, pozdravil navzoče in dal na razpravo 2. in 3. točko dnevnega reda. Tajnik in blagajnik poročata o delovanju skupine. Nato se izvrši volitev po listkih. Izvoljeni so bili sledeči: Predsednik Paul Torker; podpredsednik Weher Štefan; tajnik Kobler Lovro; namestnik Arnež Peter; blagajnik Novak Franc; namestnik Pogačnik Miha; odborniki: Brtoncelj Franc, Ravnik Štefan, Šarc Janko. Pregledovalca računov: Bertonec Janko, Balantič Ivan. Člani so izrekli zaupnico staremu odboru, posebno blagajniku za njegovo vestno in težko delo. Bertonec se zahvali članom za obilno udeležbo in zaključil občni zbor.

Cestar.

Deputacija. Včeraj je šla deputacija cestarjev v spremstvu tajnika JSZ k deželniemu predsedniku zaradi tega, ker se ne izplačujejo draginjske doklade. G. deželni predsednik je vzel na znanje pritožbe cestarjev in obljubil, da bo posredoval za ugodno in hitro rešitev.

Prevalje. Na sestanku cestarjev, ki se je vršil v nedeljo, dne 29. februarja 1920 na Prevaljah, se je sprejela sledeča resolucija, katera se odposlje na merodajno mesto: 1. Cestarji, organizirani v JSZ zahtevajo, da se poddržijo in store enake v penziji, v stanovanju in plači državnim nastavljencom. 2. Naj se jim takoj izplača 120 odstotna draginjska doklada za nazaj in naprej. 3. Cestarjem, ki nimajo primerne stalnega stanovanja in katerega morajo sedaj sami plačevati s svojim skromnim zaslužkom, naj se da primerno stalno stanovanje brezplačno. 4. Nadalje zahtevajo osemurni delavnik, kakor je že vpeljan v drugih strokah. — Obupno je stanje deželni cestarjev v Meziški dolini v sedanji draginji. S plačo, ki jo dobivajo, še živijo ne morejo kupiti. Štruca kruha (maiben kos) stane 8 K, — to je celodnevni zaslužek! — Kje je obutje, kje obleka? Kakor berači so na cesti, a delajo za državo. — Pride slabo vreme, sedaj pomladanski nalivi, premočeni morajo delati cel dan od ranega jutra do poznega večera na cesti. Na njej pustijo svoje zdravje — a zraven še stradanje. So cestarji, ki služijo že 18 let na cesti, a v teku teh let niso si prislužili niti enega pražička. Dandanes ni ga več stanu, ki bi se tičal v takih klavernih razmerah kakor ravno cestar v Meziški dolini. — Cestarji zahtevamo, da se merodajna mesta za nas pobričajo in takoj naše zahteve upoštevajo ter ukrepejo, da se naš obupni položaj zboljša.

Lesni delavec.

Ljubelj. Občni zbor skupine lesnih delavcev na Ljubelju se je vršil dne 22. februarja 1920. Člani so se v obilnem številu udeležili občnega zbora. Članov šteje skupina 58. Odbor se je izvolil zopet stari, samo v kolikor je bil pomanjkljiv se je izpopolnil. Na novo so izvoljeni: Kropivnik Avguštin, Šmidmajer Nikolaj in Peter Potisk. Nadalje je poročal o obnem zboru centralne, ki se ga je udeležil dne 9. novembra 1919. Sledečji se je izrazila želja, da bi se vršil dne 7. marca javen shod. Nato predsednik zaključil občni zbor. Razšli so se z obljubo, da ostanjejo zvesti organizaciji in bodo podpirali drug drugega.

Ljubelj. Shod skupine J. S. Z. na Ljubelju se vrši v nedeljo dne 7. marca 1920 pri Prajerju. Ker bo šlo za važne stanovske zadeve pozivljemo vse člane, da se v obilnem številu udeležijo shoda. Malokdaj se vrši, zato tovariši, ne zamudimo prilike.

Sele. Ustanovni občni zbor naše skupine se je vršil v nedeljo 22. februarja 1920. Izvolil se je sledeči odbor: Predsednik Ožnik Joško; tajnik Lejnič Janko; blagajnik Olip Urban; pregledovalec računov Hribnik Valentin; odborniki: Miha Kelih, Urban Fraunik in Valentin Fraunik. Upamo, da bomo mogli izpolnjevati organizacijske dolžnosti in tako postati vredni člani organizacije.

Pletilke.

Sestanek pletilk se vrši v nedeljo dne 7. marca 1920 ob 10. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni. Na dnevnem redu je važna stanovska zadeva, zato, tovarišice, na plan! Udeležite se sestanka, kar v najobilnejšem številu. Preiti vam mora stanovska zavest v meso in kri. Zavedajte se organizacije, ker le potem bo možno izboljšati vaš gmojni položaj. Zatorej vse na sestanek.

Bolniški strežniki.

Shod. V torek, dne 2. marca 1920 je priredila zveza bolniških uslužbencev mesečni shod, kateri je bil zelo dobro obiskan. S tem so pokazali člani zavednost napram svoji organizaciji. Tovariš Cviki je v krepkih besedah orisal nujnost in važnost organizacije. Izvolil se je nov odbor. Predsednik Pregelj se je poslovil od svojih tovarišev in od skupine, katero je on vodil z velikim trudom in neumornim delom v prid organizacije. Novoizvoljeni predsednik mu v imenu zveze izreče zahvalo za njegovo uspešno delo v korist celokupnega delavstva. Novo izvoljeni odbor bo imel mnogo dela, da se organizacija ojači in izpopolni za bodočnost. Končne govore sta imela glavni tajnik Komlanec in tovariš urednik Kremžar. Oba sta naglašala potrebo edinstvi, kar je zelo velike važnosti za obstoj organizacije. Želeli je, da se naši člani še bolj zavedajo potrebe edinstvi in sloge, ker le v edinstvi je gotov uspeh. Tovariši, trdno skup držimo, čaka nas še obilo dela!

Viničar.

Viničarska zveza lepo narašča. Danes šteje v Ljutomeru 264 članov. So pa razmere mnogih viničarjev zares obupne. Ob 4 kronah dnevne plače naj viničar živi. Za 4 krone ne more kupiti niti ene štruce kruha. V delavskem združenju in pravnih načelih je moč. Tudi viničarjem naj zasije njihov dan. Delavec je vreden svojega plačila. Jugoslovanska Strokovna Zveza v Ljubljani si je pridobila s tem, da je sprejela viničarje v svoje okrilje in se začela boriti za ta del delavstva, res veliko zaslužio, ker potreba viničarjev res ni najmanjša.

Ljutomer. V listih se je že razpravljalo o gibanju, ki se je v zadnjem času začelo razvijati med tukajšnjim vinogradničkim delavstvom. Slabe razmere med delavskim prebivalstvom, slabe plače, ki niso v nikakem razmerju z obstoječo neznosno draginjo, je pripravilo delavstvo do tega, da zahteva neizprosno izboljšanje položaja, kar je seveda pri mnogih, da ne rečemo pri vseh delodajalcih, naletelo na odpor. A nič ne bo pomagalo; kakor je vsak delavec vreden svojega plačila, tako naj tudi vinogradniško delavstvo dobi, kar si pošteno zasluži, pa mirna Bosna. — Da pa ne bo nikdo mislil, da so delavske zahteve pretirane, naj nakratko navedemo, kako neusmiljeno guli tuji kapital naše ubogo delavsko prebivalstvo. Tako n. pr. plačujejo razni nemški kapitalisti za težko sedemurno delo v vinogradih: grof Palli, graščik na Brumsee, 5 K; Dominikanerkonvent, Gradec, 4 K; Stift Admont, 5 K; baronica Neupauer, Wildon, 4 K; sekovski škof dr. Schuster, 4 K; Josef Gfrerer, Gradec, 5 K; dr. Skilec, Murska Sobota, 4 K; brati Kleinschek, Gradec, 8 K; pl. Kodolitsch Radgona, 3 K; grof Lamberg, Gradec, 4 K; Stift Rein, D. Avstrija, 3 K domačim delavcem, t. j. viničarjem. In s tem zaslužkom naj potem viničar vzdrži svojo rod bino delazmožno. In to sedaj. V poletnem času pa se dela v vinogradih po deset ur na dan. Navedli smo danes samo, kako plačujejo tuji kapitalisti svoje delavstvo. Delavske plače v vinogradih so bile od davnih časov sem nekako v razmerju s kratkih vinskih cen. Vinske cene so se zadnja desetletja vedno dvigale in dosegle višino 20—30 K, dočim so delavske plače obstale pri 3—4 kronah. Zato pa je skrajni čas, da se delavstvu pomaga. Pozivljamo vlado, da tudi za to panogo delavstva skrbi kakor za druge stanove. Sicer je šla o tem vprašanju vloga na vlado, odnosno na okr. glavarstvo, ali o kakih rešitvi še danes ni slišati. Prosimo vlado da poskrbi za delavstvo prej kot bo odbila 12. ura.

Delavski obzornik.

Iz bratske poljske stranke. Poljski korrespondenčni urad poroča iz Karwina: V zadnjih dneh so se vršile volitve v delavski svet v karwinskih premogovnikih. Delavski svet ima namen pogajati se v slučaju sporov med delodajalci in delavstvom. Izvoljeni so bili pristajši krščansko-socialne delavske demokracije in člani P. P. S. (poljski socialisti). — Karwin je eden največjih premogovnikov v Šleziji, v katerem je zaposlenih nad 10.000 rudarjev.

Razne novice.

r Dota in valuta. Ako je imela pred vojno kakšna gospodična pri nas 40.000 kron premoženja, se je navadno reklo, da bo prav dobro partijo naredil, kdor jo bo vzel, a o doti sami, da je to jako lepa dota. Ako je bila poleg tega gospodična tudi dobro vzgojena, potem je bila to res dobra partija. Denar se je lepo naložil v banki ali v hranilnici in obresti so bile potem lep prispevek za vsakdanje potrebe. Danes je to pač drugače. Takša dota zadostuje komaj za najskromnejšo stanovanjsko opremo — pa je po denarjih. In tako bo ostalo marsikatero dekle samica, katera bi se bila z lahkoto omožila, da se ni valuta tako neugodno izpremenila. In kaj še, mati in oče moža željne hčere! Stiskala in pritrgovala sta si pri uših, samo da bi imela hčerka kaj več dote, a danes vidita, da je bilo vse to zastonj, da je njiju hčerka le nekaj malega bogatejša ko — cerkvena miš. Koliko na boljšem so v tem oziru Evine hčere v Ameriki! Ako ima tam kako dekle samo 2000 dolarjev, torej doto, o kateri se še govori ne, ji je treba samo čez »veliko lužo« v Evropo in naenkrat postane iz nje nevesta s 100.000 kronami, pa se ji ni treba bati, da bi ostala zarjavela devica.

Aprovizacija.

a Prodaja cenejših moka. Stranke, ki dobe cenejšo moko v Gosposki ulici, morajo prinesiti, če šteje rodbina več kakor dve osebi, vreče seboj.

Odgovorni urednik Jože Rotar

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«

Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani